

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. števil. 1.— din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785
Oglašajo po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Za voditeljem

Lepe, božjega blagoslova polne božične praznike želimo vsem sodelavcem, naročnikom, bralcem in prijateljem!

Uredništvo in konzorcij
Koč. Slovenca

Vabilo na naročbo

Ob koncu leta 1940. se najlepše zahvalimo vsem, ki so nas pri našem glasilu „Kočevski Slovenec“ podpirali z dopisi, z naročninami in oglasi. Strah nas je navdajal ob začetku leta, če bomo list vzdržali. Pa je le šlo, hvala Bogu in vsem dobrotnikom! List se je okrepil po številu bralcev in na ugledu sodeč po odličnih sodelavcih — člankarjih in po odličnih naročnikih. Posebno po bivši Štajerski smo dobili novih naročnikov, pa tudi v Ljubljani in seveda tudi po Kočevskem. Čas s svojo naraščajočo draginjo in svojim nemirom pač ni ugoden za materialni prospek listu. Vsakdo motri svoje izdatke in črta vse, kar se ne more utrpeti. Posebno družinski očetje, obloženi z izdatki, stremijo po zmanjšanju bremen. Draginja je tudi pri listu samem, raznem materialu kot papir, poštni pošiljatelj listu i. dr. Mnogi listi so dvignili naročnino. Mi na to ne mislimo, zelo radi bi pa znižali, da le ohranimo krog naših prijateljev, a žal ne smemo, da ne zabredemo v dolgove. Ostali bomo pri dosedanji naročnini in tudi obliki glede obsega. Prosimo pa vse dosedanje naročnike, da nam ostanejo zvesti in da nam še nove pridobijo. Zelo siromašnim družinam po kočevskem ozemlju bomo tudi list znižali, če res ne zmorejo cele naročnine. Tudi dijaki so deležni znižane cene lista.

Vsebinsko bomo nadaljevali s programom, ki smo si ga stavili ob ustanovitvi lista. Doselej smo bili vsestransko zvesti, posledj mi bomo v nezmanjšani meri, saj so nam triletne skušnje potrdile, da smo na pravem potu.

Mi hočemo vzgajati kočevske Slovence v značajnosti in načelih, ki jih je ogromna večina slovenstva spoznala za najboljše, zato moramo biti mi sami načelni. Na tem tiru ohranimo uvodne članke. Ker smo izčrpali zanimive življenjske domačih odličnih domačinov, s čemur smo pokazali slovenski javnosti, da je dal okraj kočevski slovenskemu narodu toliko odličnih kulturnih delavcev na raznih poljih, da se gremo kosati skoro z vsakim drugim okrajem, bomo nadaljevali z opisom znamenitejših krajev bodisi po lepoti lege, bodisi v zgodovinskem oziru ali kakorkoli.

Prinašali bomo od domačega zgodovinarja ono najžalostnejše poglavje naše narodne zgodovine o turških vpadih na našo zemljo s posebnim ozirom na naše kraje. Objavljali bomo zanimivo povest iz življenja severnih Slovencev, opis narodnih običajev našega ljudstva i. dr.

Naš namen je vsestransko izčrpno pokazati najširši javnosti v Sloveniji in v Jugoslaviji naš politični okraj kočevski, ki je v narodnem, gospodarskem, socialnem in političnem oziru gotovo zelo razčlenjen in zanima po svoji sestavi v zgoraj naštetih vidikih. Nadaljevali bomo z zanimivimi po-

Skoraj nemogoče je razbrati vse ono, kar se je pojavljalo v žalostni uri v življenju slovenskega naroda, ko smo se poslovili od voditelja dr. A. Korošca na zemlji za vedno.

Nekaj bi le povdarili kot nauk, ki nam ga vzroča mrtvi narodni buditelj nam v ravnjanje. Okrog njegove krste se je zbral do mala cel narod ne glede na svetovno nazoranje in politično pripadnost. Vsi trdijo, da je velika izguba zadela s smrtjo dr. A. Korošca naš narod in državo. Pa ne samo to. Za pogrebom so šli zastopniki vseh držav, ki so zastopane v naši državi, nemški in italijanski sta poklonila celo lepe vence. O njem pišejo domači in drugi listi, a vsi s spoštovanjem in priznanjem. Od raznih daljnih strani prihajajo poročila, kako svečano so obhajali žalni spomin po Slovencu dr. Korošču. Že davno se ni ime slovenskega ljudstva in zemlje tolikrat omenjalo kot v teh dnevih.

Veliki pokojnik je šel vedno svoja pota le za svoj narod in kot lev branil njegove pravice in koristi proti vsakomur in vendar ob njegovi smrti sama priznanja tudi od onih, s katerimi je meril meč uma in besede. Vse to je sad njegove značajnosti in neupogljivosti, ki ga je dičila celo življenje. Znano nam je, da bi bil z malim podpisom lahko rešil sebe večletnega trpljenja, a ker je dr. Korošec videl za tem podpisom novo trpljenje slovenskega naroda in ljudskih množic, ni hotel prijeti za pero, izvolil je rajši sebi bridkosti in težave, ki so gotovo tudi pripomogle k njegovi prerani smrti.

Koliko komodnosti bi se bil ranjki voditelj oskrbel že v Avstriji, ko bi bil vsaj molčal, videč krivice, ki jih je tujec prizadeval njegovemu ljudstvu. A ni molčal.

Prijatelji in sodelavci dr. Korošca bi vedeli povedati kolikrat je veliki pokojnik raje izvolil trpljenje, kot da bi najmanj pustil na svojem prepričanju. Kočevski Slovenci, kako bodrilo za nas!

Te dni smo prejeli pismo Slovenca iz vasi na Kočevskem, ki piše: „Meni je hudo, sosedge mi ne pomagajo, moji otroci so za-

učnimi članki, da kar moč vse osvetlimo, kar služi za moralno in telesno zdravje našega naroda. Vsake kaplje slovenske krvi je škoda, ker je naš narod po številu majhen, zato pa je treba toliko bolj obvarovati naš narod vsakega propadanja in nazadovanja. Naša poročila bodo še naprej govorila o življenju našega človeka, ki živi v večjih ali manjših skupinah po narodno mešanem kočevskem ozemlju, o njegovih težavah in potrebah, o veselju in žalosti našega rodu, o vsem, kar javlja njegovo narodno in gospodarsko življenje. Radi bi tako podrobno organizirali naša poročila iz posameznih krajev, da bi mogli zabeležiti vsak utrip narodnega srca in duše — kočevskega Slovenca. Zunanji in notranji pregled se je toliko udomačil zlasti pri onih bralcih, ki nimajo dnevnega časopisa, da ga kar ne morejo pogrešati, ustrezali jim bomo z njim še naprej. Kdor pozna razmere po Kočevskem, prizna, da je Duhovno berilo za našega človeka odlične koristi in edina politika, da se versko in duhovno ne zamrzne.

ničevani, moja družina je prezirana. Poklical pa me je sosed in mi je takole govoril: „Tebi je hudo, pa ti bo še huje, nikdo ti ne pomaga in ti tudi ne bo. Bolje ti pa bo, če tole storiš: Vzemi otroke iz slovenske šole in daj jih v nemški oddelek, ti pa nauči jezik sovaščanov in potegni z njimi. Dobil boš potem pomoč, za otroke obleko in še ti kako podporo.“ Vidiš, jaz sem tako naredil, kaj hočeš, če med „njimi“ živiš se meči tako kakor „oni“! To so glasovi satana, ki je Judeža zapeljal, da je izdal svojega Učenika. Takim glasovom so nekateri Slovenci iz slovenskih krajev priseljeni na Kočevsko že podleglo. Za skledo leče, za kako otroško obleko je potegnil z „njimi“ in svojo kri potujčil samo, da se je prikopal do malega dobička. Vprašaj se, kaj bi ti v takih primerih svetoval največji prijatelj slovenskega naroda in njegov voditelj dr. Korošec. Prejel bi te za roke, pogledal v oči in ti zaklical: „Ne prodajaj sebe in svoje krvi!“ Vsako hudo mine prej ali slej, ostane pa spomin na to, kako smo to prenašali. Splošno spoštovanje in priznanje si je pokojni voditelj dobil z značajnostjo. Trpljenje je minulo in prišlo je zanj plačilo že na tem svetu. Dosegel je največje časti, najvišja mesta in najodličnejši spomin med Slovenci. Kaj ne bo isto tudi z nami, če bomo značajni, verno vdani svojemu narodu! Gotovo ne v isti meri, a spoštovanje si bomo povsod pridobili.

Kaj se ni v par letih slovensko ime dvignilo med nami na Kočevskem, baš po trdnih, neupogljivih slovenskih značajih! Kaj ne poroča naš list, kake lepe sadove rodi slovenska samozavest med nami. Da, vsakdo čista poštenjaka zvestega svojemu narodu, četudi tega ne kaže; vsakdo v svojem srcu zaničuje bojazljivca, ki se proda tujcu in se mu meče pod noge iz strahu ali iz dobičkaželjnosti.

Vprašaj kogarkoli, zakaj spoštuje dr. Korošca in odgovoril ti bo: „Značaj je bil, neupogljiv je bil v borbi za svoja načela!“ Spoštujmo spomin velikega Slovenca in narodnega boritelja, spoštujmo njegov značaj in posnemajmo ga, malokdo ima toliko prilike kot mi na Kočevskem.

Še na eno okolnost bi radi opozorili. Naši prijatelji izven kočevskega ozemlja poprašujejo, zakaj prinašamo vesti, ki jih dnevno časopisje javlja. Vse te opozarjamo na to, da je mnogim Slovincem po Kočevskem naše glasilo edino čtivo, ki ga redno berejo in da vsa njihova razgledanost v sodobnih dogodkih zavisi le od vsebine našega lista. Zato prosimo nje, ki se jim zdi, da ponavljamo že znano, da nam oprostijo. Veliki ljudski listi n. pr. „Domoljub“ vrše isto. S

Vsem članom, dobrotnikom in prijateljem našega dela želimo mirne, vesele in bornih milosti polne božične praznike!

Slovenska Straža na Kočevskem.

posebnimi povdarki nadalje spremljamo vse one dogodke, ki nam dajo priliko poglobiti se v načela, na katerih slovi vse naše delo: Bogu, narodu, kralju in visoki vladarski hiši, Jugoslaviji, zemlji domači slovenski z vsemi močmi in s celo dušo vedno in povsod!

Od te ljubezni in zvestobe nočemo odnehati za trohico, za nobeno ceno. Hočemo vse to čuvati z vsemi žrtvami, pa naj bi bile še tako velike. Hočemo vse naše slovenstvo varovati, zgubljeno iskati in narodu vračati. S temi sklepi stojimo pred pragom novega leta in stopamo vanj. Vsi, ki vam je na srcu narodna rešitev, prospeh in dvig slovenskega ljudstva na Kočevskem, podprite nas, na to delo vas kliče narodna dolžnost in narodna zavest.

Čemu jaslice in božično drevo?

Naj ti takoj odgovorim: zato, da boš tembolj živo in resnično in domače doživel božično skrivnost.

Jaslice je prvi začel delati veseli svetnik Frančišek Asiški. Imel je v svoji duši eno samo željo: da bi vedno dobesedno živel po evangeliju, da bi v vsem posnemal Jezusov zgled. Nепrestano je premišljeval Kristusovo življenje, a najraje njegovo ponižno ljubezen, ki se je pokazala v njegovem učlovečenju in rojstvu.

Da bi vso to prelepo skrivnost tembolj živo začutil, je naredil v nekem gozdu jaslice. Postavil je prave jasli, vanje naložil slame, pri jaslih sta stala vol in osel. Velika luč je razsvetljevala prostor, ki je bil poln ljudi, ki so bili takega praznovanja nenavadno veseli. Frančiškovi bratje so peli hvalnice novorojenemu Detetu, on pa je stal pred jaslicami in se jokal od sočutja in veselja. Začela se je polnočnica, jasli so bile oltar. Sv. Frančišek je silno prevzet od božje ljubezni pel svetonočni evangelij in potem ljudem dolgo govoril o rojstvu ubogega Kralja. Mnogo src je bilo tedaj že čisto pozabilo na Jezusa, sv. Frančišek jim je s svojimi jaslicami zopet obudil spomin na njegovo rojstvo in oživil njihovo vero.

Jaslice bodo tudi tebi zbudile vero, ki je bila mogoče v tebi že čisto zamrla. Pa saj ni zamrla, to boš čutil, ko boš sam stal pri jaslicah in se brez prič z njimi pogovarjal — samo do besede ni mogla priti; mogoče tega ni dovolilo tvoje življenje, mo-

Božični otrok

Ta pravljica je že stara. Bog ve, kdaj in kje se je zgodila.

Bilo je pa tako.

Sveti večer je legel na svet. V koči pod hribom se je rodil otrok in rojenice so prišle iz gozda in zaplesale okrog njega.

„Velik bo, mogočen bo, junak bo,“ je rekla prva.

„Ljudje bodo šli za njim in ljubili ga bodo,“ se je zasmejala druga.

„Spomenike mu bodo zidali in slavili ga bodo,“ je potrdila tretja.

Pa so odšle.

Tisti večer je bil pa tak, da se je celo Bog sprehajal po zemlji. Pa je prišel z dvema angeloma mimo koč, razveselil se je novorojenčka, poljubil ga na čelo in rekel:

„Hudo je na svetu.“

Pretekla so leta.

Iz otroka je dorastel fant. Dobrih dni ni videl na tem svetu. Če te je nasmehnil, so zakričali nad njim, da se norčuje iz ljudi. Če je zapel, so dejali, da je veseljak. Služil je pri trdih kmetih. Pastirval je po najbolj pustih pašnikih. Bil je kajzar. Kajzarji so pastirji in niso za ta svet. Nazadnje je umrl. Pokopali so ga in pozabili so nanj.

Ampak to je nekaj čisto vsakdanjega, vse je polno kajzarjev in beraških pastirjev, ki radi umrjejo. Pravljica se pa šele zdaj začne.

Tisti pastirček je postal angel. Bog ga je poljubil, ko je prišel na svet, nikoli ni grešil, tudi umrl je mirno in veselo. Postal

Svetonočna zgodbica

Pri jaslicah božičnih
siročica kleči,
pobožno sklepa roke,
proseče govori:

„Oj Jezušček, ckusil
trpljenje ti si sam;
še mene se usmili,
ne vem ne kod ne kam.“

Vso noč sirota prosi,
pri jaslicah kleči;
zadremlje pri molitvi
in v sanjah se ji zdi:

da Jezušček iz jaslic
se skloni k njej molče,
poljubi jo na lice,
pritisne na srce.

Gorkota mehka šine
po mrzlih udih ji —
pri Jezuščku v nebesih
se zjutraj prebudi.

goče samo tvoja okolica. Če zaslišiš danes — na sveto noč — Njegov glas, ne zakrknj svojega srca, pusti ga, naj se ob pogledu na Jezuščka v jaslicah z živim Bogom izgovori, pusti ga, naj se izjoče, naj se umiri. Če se sploh še kje more, se bo umirilo na Njegovem srcu.

Vidiš, zato moraš postaviti jaslice, velike, resnične. In ko jih boš postavil v kotu ali na mizi, ni mogoče, da bi se ti tudi v srcu ne postavile, da bi se ti v jaslicah srca ne rodil Jezus. V solzah in ljubezni se Ti bo rodil.

*

Kakor ob jaslicah čutimo predvsem božjo ljubezen, ki se tudi največje človeške revščine ni ustrašila, tako nam božično drevo in na njem viseči darovi pomenijo milosti, ki nam jih je božji Odrešenik prinesel. Jaslice in božično drevo spadata skupaj. Poslušaj, kaj pripoveduje božična legenda:

Ko sta Adam in Eva še prebivala v raji, sta strme občudovala krasna drevesa, ki jih je bila ustvarila božja vsemogčnost. Samo za eno drevo se nista zmenila. Na njegovih vejah ni zorel noben sad, njegovi listi pa so zbadali kakor igle. To je bila jelka.

In vprav jelka je ostala zvesta, naklonjena Adamu in Evi tudi tedaj, ko ju je božja jeza zapodila iz raja.

„Daj, naj grem z njima,“ je jelka ponižno zaprosila Stvarnika. „Zadovoljna bom v vsaki zemlji, samo dovoli mi, da sem jima

je angel in hodil je z Jezusom po svetu. Velikokrat sta prebredla svet, največkrat pa na sveti večer.

„Tokrat je tako lepo!“ je vzklikal angelček.

Odkar so ljudje hudobni, ni več na svetu lepo. Poprej je bil Jezus čudno domač, hodil je med ljudmi, poznali so ga kot brata in smejali so se mu, ko jih je prišel obiskat. Sedel je za mizo in je govoril, govoril. Tako lepo je govoril, da so se kolena nehote upognila in so poklekli in kleče poslušali do konca. Odkar je pa ljudi zmešalo zlato, ni več tako. Jezus hodi tih in samotni po poljih, včasih se približa vasem, posebno takole na večer, ko ga skriva mrak, tudi v kako hišo stopi, toda, če vidi, da ga začudeno in neprijazno pogledajo, se samo grenko nasmehne in izgine. Tisti angelček, božični otrok, hodi pa vedno z njim. V naročju nosi šopek rož, belih rož. Vedno se smehlja. Par korakov za Jezusom hodi, včasih se ga drži tudi za plašč.

Tako je bilo tudi tokrat, ko sta prišla v samotno gorsko vas. Burja je dvigala pršič in ga vrtinčila v vihravih oblakih, ki so ga razsipali popotnikom v obraz. Šumelo je rezko in ostro rezalo v oči. Jezus je že dosti pretrpel, ni se zmenil za sneg in burjo. Božični otrok je bil pa slaboten. Nekaj časa se je smejal in se igral z zameti, skakal čez nje, nazadnje se je pa utrudil. Obstal je sredi ceste in ni mogel dalje. Pritajeno je zajokal. Jezus ga je slišal in se obrnil, da bi ga počakal. Toda božični otrok je bil nagajiv. Komaj je ugledal Jezusov obraz,

v pomoč. Naj ju poživiljam s svojim vonjem, naj ju s svojim zelenjem razveseljujem poleti in pozimi!“

Bog ji je uslišal prošnjo.

In jelka je hodila za izgnancema povsod — kjer so se pozneje ljudje naselili, jim je nudila senco in oživljaljoč vonj.

Tudi na betlehemskih poljanah so rasle jelke. Ko sta Jožef in Marija iskala prenočišča v hlevu, so jima jelke spoštljivo priklanjale svoje zelene veje v pozdrav.

Naročila dr. Korošca

Povsod Boga! Proč z liberalnimi in marksističnimi frazami, ki so tuje našemu narodu! Brez moralne obnove v Bogu ne bo rešitve iz gospodarskega in socialnega kaosa.

Vero v družine, šole, literaturo in vse javno življenje!

Izpovedujmo v pisavi in govoru vselej svoje katoliško naziranje; ne bodimo bojazljivi!

Skrbimo za čisto slovensko ozemlje ob avstrijski, madžarski in italijanski meji!

Preprečujmo povsod (v vseh panogah) tuje rodno ekspanzijo na slovenskem ozemlju!

Jačanje slovenske narodne zavesti in kulture v obrambo proti nevarnostim tujenarodnih navalov!

Družine naj bodo ognjišča narodne, kakor tudi katoliške zavesti!

Ne nergajmo, ne podirajmo, ampak gradimo! Proč z nergači iz naših vrst!

Notranji pregled

Pogreb slovenskega velikega voditelja in očeta dr. Antona Korošca

V ospredju vseh domačih in tudi svetovnih dogodkov je ta teden stala smrt in pogreb slovenskega velikega voditelja in očeta dr. Antona Korošca. Že v Belgradu ga je velika množica pogrebcev spremljala na postajo, od koder ga je posebni vlak v spremstvu prijateljev in slovenskih fantov ter večje skupine redovnic v ponedeljek zjutraj pripeljal v Ljubljano. V ponedeljek je njegovo truplo ležalo na odru v slavnostni dvorani banske palače, kjer ga je kropilo na desetisoče ljudi, ki so nekateri prihitali daleč z dežele. Kljub mrazu so dolge vrste stale skoraj po vsej Erjavčevi cesti, da bi prišle na vrsto, kar pa ni bilo vsem dano. Zvečer so ga prepeljali v slovesno žalnem sprevedu v spremstvu tisočev gorečih bakel v stolnico, kamor so ga hodili ljudje kropiti do pol 11 ponoči. Nato pa so katoliški dijaki začeli nočno molitev

je bil takoj dober. Padel je v sneg in se skril za zamet.

„Me ni, me ni!“ je poredno zaklical.

Jezus se je zresnil in odšel.

Božični otrok je še nekaj časa pogledoval izza zameta, potem se je prestrašil.

Jezusa ni bilo nikjer. Ali je zašel na kako drugo pot, ali je tako hitro šel? Samo se je bal.

Tokrat je bil Jezus že daleč, daleč...

Stari drvar Martenc se je vračal tisto noč z Hrvaškega. Gazil je sneg in premišljeval, če je sveti večer ali ga ni. Zaslužil ni dosti. Bal se je, če bodo doma žalostni. Upehan se je ustavil na križišču pred vasjo, pa se je nekaj zasvetilo pred njim. Majhen, belooblečen otrok s čudno svetlim obrazom in z rožami v naročju, je stal v snegu in trepetaje izpraševal:

„Ali ste videli kje Jezusa?“

„Jezusa?“ je osupnil drvar in ni vedel, kaj bi rekel.

„Niste ga videli? Joj!“ je zaklical otrok in odhitel po cesti, kakor bi plaval. Hitro je izginil.

Drvar Martenc ni vedel, kdaj je prišel domov.

Tisti božični otrok še do danes ni našel Jezusa. Vsako leto na sveti večer teka po zemlji in ga išče. Sredi križpotja ustavlja ljudi, včasih potrka tudi na samotne koč. S trepetajočim glasom izprašuje:

„Ali ste kaj videli Jezusa?“

Ljudje začudeni odkimavajo in otrok joka.

Dolgo je že, odkar ni bilo Jezusa pri nas,

ob njegovem truplu. V torek je bil veličasten pogreb, ki se ga je udeležilo v sprevidu najmanj 15.000 ljudi, medtem ko je nad 35.000 ljudi stalo v vrstah ob strani cest ter se molče in z molitvijo na ustih poslavljalo od svojega voditelja. Pokopali so ga na ljubljanskem pokopališču Navje pri Sv. Krištofu, kjer je pripravljen prostor za najbolj zaslužne slovenske može. Na grobu se je od njega poslovilo mnogo govornikov, med njimi v imenu vlade podpredsednik vlade g. dr. Maček, ki je naglasil, kako velike zasluge je rajni slovenski voditelj imel za sporazum. Govoril je tudi minister dr. Krek, ki je dejal, da ostane dr. Korošček ideal last vsega slovenskega naroda, kateri zdaj v vseh deželah, kjer koli prebiva, žaluje za svojim velikim vodnikom. Dr. Krek je končal svoj lepi govor z besedami: „Naš oče, dva milijona slovenskih sirot se v tej žalostni uri krepko drži za roke ter vam v slovo kliče svoj: Z Bogom!“ — Kraljevsko veličasten je bil dr. Korošček pogreb. Zdaj moramo pa slediti njegovim plemenitim navodilom v edinosti in ljubezni do Boga in naroda.

dr. Fran Kulovec naslednik dr. Korošča

V torek popoldne se je zbralo vodstvo naše stranke na posvetovanje. Tukaj je bil na predlog ministra dr. Kreka soglasno izvoljen za predsednika naše stranke senator g. dr. Franc Kulovec, za podpredsednika bivši minister g. Franc Snaj, za tajnika, kar je doslej bil dr. Kulovec, je bil izvoljen minister dr. Krek, za blagajnika g. Marko Kranjc. V glavnem odboru JRZ v Belgradu bo prevzel podpredsedništvo JRZ dr. Kulovec, na Kulovečevo mesto v glavnem odboru pa je stopil g. Marko Kranjc.

Takoj po izvolitvi je novi predsednik dr. Kulovec imel govor mladinski JRZ, kjer je naglasil dela rajnega voditelja dr. Korošča ter njegovo prizadevanje za avtonomijo Slovenije, ki ostane tudi njemu prvi cilj.

V četrtek zvečer se je novi predsednik dr. Kulovec z banom dr. Natlačenom odpeljal v Belgrad, kjer sta v petek oba bila tudi sprejeta v avdijenci na dvoru pri knezu namestniku Pavlu.

Novi predsednik dr. Fran Kulovec

je bil rojen 8. januarja leta 1884 v Dolenjih Sušicah pri Toplicah na Dolenjskem. Gimnazijo je študiral v Kočevju in v Ljubljani. Bogoslovje je študiral v Ljubljani in na Dunaju. V mašnika je bil posvečen leta 1907. Leta 1910 je bil na Dunaju promoviran za doktorja bogoslovnih ved. Med leti 1910 do 1914 je služboval na škofijski gimnaziji v Št. Vidu nad Ljubljano; med svetovno vojno je bil vojni kurat, leta 1919 je bil izvoljen za glavnega tajnika SLS. Leta 1920 je bil glavni urednik „Slovenca“.

Pri SLS je izvedel leta 1919 strankin organizacijski statut, podčrtal avtonomistični program stranke, ki ga je potem razlagal slovenskemu ljudstvu na številnih shodih. Do leta 1922 je izvedel reorganizacijo stranke, ki jo je vojna močno zrahljala. Leta 1922 in 1927 je bil v novomeškem okraju izvoljen za narodnega poslanca. V belgrajski narodni skupščini je bil član vseh važnejših odborov, zlasti finančnega odseka. Od julija do novembra leta 1924 je bil minister za kmetijstvo v Davidovič-Koroščekovi vladi. Od februarja do aprila leta 1927 je bil kmetijski minister v Uzunovičevi koalicijski vladi.

Po vojni je tudi zelo živahno sodeloval v načelstvih osrednjih združnih organizacij; zelo vneto je širil zlasti kmetijsko produktivno združništvo. Kot član načelstva v vseh podjetjih KTD je ves čas zelo vneto sodeloval. Leta 1919 je osnoval jugoslovansko Kmečko zvezo, ki ji je dal tudi program in ji izdelal pravila. Leta 1928 se je Kmečka zveza spremenila iz politične v strokovno organizacijo. Kot članikar je sodeloval pri dijaškem listu „Zora“, pri „Mentorju“, znani so njegovi politični članki in feljtoni v „Slovenca“. Več let je stalno pisal uvodneke za „Domoljuba“.

Leta 1932 je bil istočasno s pokojnim voditeljem dr. Koroščem interniran od diktatorskega režima, in sicer v Foči, nato pa v Sarajevu. Po letu 1934 se je spet posvetil aktivni politiki in mnogo deloval pri organizaciji stranke. Po ustanovitvi JRZ je postal glavni tajnik banovinskega odbora JRZ za Slovenijo in član ožjega glavnega odbora stranke v Belgradu. Za senatorja je bil imenovan prvič 1938. Pri decembrskih volitvah 1938 v skupščini je bil izvoljen z ogromno večino v novomeškem okraju za po-

slanca, je pa mandat odložil v prilog svojemu namestniku g. Vebletu. Drugič je bil za senatorja imenovan 1940.

Novi predsednik dr. Kulovec je vedno spadal med najožje sodelavce in zaupnike velikega pokojnega voditelja dr. Antona Korošča in kot takšen nastopa njegovo mesto. K globokemu zaupanju, ki ga je stranka izkazala g. dr. Fr. Kulovcu, se iskreno radujemo in mu prisrčno čestitamo ter želimo, da bi ga na visokem položaju vsa stranka enodušno podpirala in mu pomagala nositi težavno in odgovorno breme.

Govor predsednika vlade g. Cvetkoviča

5. decembra zvečer je predsednik vlade Dragiša Cvetković prišel na sejo belgrajskih občinskih svetovalcev, kjer jim je govoril o naši zunanji in notranji politiki. Med drugim je predsednik vlade dejal: Po zaslugi pametne politike, ki ni od večeraj, marveč je najvišje mesto začrtalo že pred leti, moremo reči, da je naš mednarodni položaj dober. Prešli smo velike težave, zato smo prepričani, da bomo prebrodili tudi nove krize in težave v miru. Da moremo tako politiko na zunaj voditi, to pa je zasluga naših notranjih razmer, ki so vsak dan bolj jasne in boljše. Te razmere nam kažejo, da smo glede najvišjih interesov države vsi Slovenci, Hrvati in Srbi docela enih misli. Naslonjeni na politiko sporazuma od 26. avgusta leta 1939 moremo vse dogodke današnjega in jutrišnjega dne mirno opazovati. Nato je predsednik vlade govoril tudi o delavskem vprašanju ter priporočal belgrajski občini, naj skrbi za dobro svojih delavcev.

Prijateljska pogodba med Madžarsko in Jugoslavijo

V imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, kraljevih namestnikov in Nj. presvetlega Vis. regenta kraljevine Madžarske, upoštevajoč odnose dobrega sosedstva, iskrenega spoštovanja in vzajemnega zaupanja, želeč dati njihovim odnosom čvrsto in trajno osnovo, prepričani, da bo konsolidiranje in učvrstitev medsebojnih zvez na političnem in gospodarskem polju služilo interesom dveh sosednjih držav, njihovemu miru in blagostanju na Podonavju, so se odločili skleniti pogodbo o prijateljstvu ter so odredili v to svrhu kot svoje odnose polnomočence in to v imenu Nj. Vel. kralja Jugoslavije, kraljevih namestnikov, Nj. ekselencije g. dr. Aleksandra Cincar-Markoviča, zunanjskega ministra kraljevine Jugoslavije, Nj. presv. Vis. kraljevine Madžarske, ekselencije grofa Istvana Csakya, kraljevine Madžarske tajnega svetnika, ministra zunanjih zadev kraljevine Madžarske, ki sta se potem, ko sta izmenjala svoja pooblastila ter jih našla v dobri predpisani obliki, sporazumela o sledečem:

§ 1. Med kraljivino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko bo obstajal stalni mir in večno prijateljstvo.

§ 2. Visoki pogodbeni stranki sta se sporazumeli, da se dogovarjata o vseh vprašanjih, ki bi se po njunem mnenju mogla nanašati na njihove medsebojne odnose.

§ 3. Ta pogodba bo ratificirana ter se bodo ratifikacijski instrumenti izmenjali v Budimpešti v najkrajšem času.

Pogodba bo stopila v veljavo na dan izmenjave ratifikacijskih instrumentov. V potrdilo tega sta zgoraj odrejena opolnomočenca podpisala to pogodbo ter nanjo pritisnila tudi svoje pečate.

Izdelano v Belgradu v dveh izvornikih dne 12. decembra 1940.

Po svečanem sprejemu in podpisu pogodbe so je grof Csaky s soprogo odpeljal v Slovenijo na dvodnevni lov na divje koze v Kamniški Bistrici. Spremljajo ga zastopniki dvornega lovišča in zunanjskega ministrstva.

Bolgari in dvžavi osišča Rim-Berlin pozdravljajo pogodbo.

Visoko madžarsko odlikovanje dr. Korošča

Regent Horthy je odlikoval predsednika senata in prosvetnega ministra dr. Korošča z Ogrsko krono I. stopnje.

Kočevski Slovenec

Vijudno Vas prosimo, da naročnino za zaostalo leto poravnate po priloženih položnicah čim preje.

Novice

Katoliško prosvetno društvo v Kočevju je priredilo v soboto zvečer 21. decembra v telovadnici ljudske šole komemoracijo za pokojnim voditeljem, predsednikom senata in prosvetnim ministrom dr. Anton Koroščem. Nad vse lepo prirejen žalobni oder s sliko dr. Korošča je globoko vzbudil žalobna čustva navzočih. Žalobne recitacije so žalost stopnjevale. Udeležili so se je poleg zastopnikov cerkvene oblasti tudi zastopniki državnih oblasti in številno občinstvo.

Krajevna JRZ pa je priredila žalno sejo dne 22. decembra dopoldne v gostilni pri Beljanu.

Lepo božičnico je priredil za slepo mladino zavod za slepe ter Marijin dom za svoje gojenke in ostalo žensko mladino.

Poročajo

Grčarice. Kot smo poročali, je od nas več ljudi v Franciji za delavce v gozdih ali rudnikih. Navzlic raznim poizvedovanjem od nekaterih ni glasu. Svoj čas so pisali, da so morali po dvakrat bežati pred prodirajočimi Nemci, a zdaj ni več ne pisma ne poročila. Nekateri od njih so družinski očetje, zato koprnijo njih otroci in žene do odrešilne vesti. Daleč šega nesrečna vojna s svojimi posledicami.

Dolenja vas. Kaj lepo in ginljivo smo počastili spomina voditelja slovenskega naroda dr. Korošča. Takoj v nedeljo je Prosvetno društvo priredilo v žalno okinčani dvorani komemoracijo. Na odru je bila slika ž. voditelja z žalnimi zastavami med zelenjem, slovensko zastavo in društvenim praporom. Predsednik društva g. Škulj je nam v daljšem govoru predložil veliko osebnost po značaju in delu. Udeležba je bila prav obilna, čulo se je ihtenje in tudi pri mnogih — solze. Isti dan je priredil žalno sejo odbor JRZ. V torek je pa občinski odbor imel žalno sejo v črno odeti sejni dvorani pred okrašeno sliko ž. dr. A. Korošča, ki sta jo strážila dva člana FO. Odbor je v počastitev spomina velikega dobrotnika slovenskega naroda odločil večjo svoto za obdaritev občinskih revežev.

Ribnica. Prejšnja leta so mnoge naše družice imele veliko lepši Božič kot letos. Prišli so gospodje — rešetarji domov iz bivše Avstrije in prinesli lep zaslužek za preživljanje družin in še je kaj ostalo. Letos so pa le redki deležniki te sreče. Vojna nam je vzela zelo veliko. Razni so razlogi, da ne moremo kot nekaj od doma po zaslužku. Vendar gojimo nado, da se bo še vse popravilo in spravilo v prejšni tir, po katerem si je cela stoletja ustvarjala naša dolina prav cvetoče blagostanje.

Retje. V poletju se je začelo s kanalizacijo in popravo ceste po vasi. Naenkrat je vse obstalo. Obljubili so nam, da se bo vse zvršilo do zime. A zima je tu, na pol dovršena kanalizacija pa stoji in mestoma ob deževju napravi veliko škodo. — Včasih je bilo po zimi v naši vasi težko najti mladega moža ali fanta, ker je bilo vse v šumah na Hrvaškem. Proti Veliki noči so pa prispeli veseli tesači z zaslužkom domov. Zdaj pa ni tako. Veliko možkih je doma, ker nimajo kam po zaslužku, kajti le tesanje in gozdno delo je za našega človeka. Hrvaška je docela odpovedala.

Topla reber. Visoko v kočevskih hribih smo mi in Kočevski Slovenec je naš edini prijatelj, ki nam prinaša lep razgled po okraju in po svetu. V zimi smo še bolj zaprti radi snega in mraza. Kako nas zanimajo novice od naših Slovencev po Kočevskem. Žal pri nas nimamo ničesar, ne prosvetne ne gospodarske organizacije. Pa vendar tako hrepenimo v tesnejšo zvezo s slovensko družino po Kočevskem. Že zavest, da vstajajo naši bratje in sestre po Kočevskem k novemu prosvetnemu in narodnemu delu, nas navdaja s pogumom. Le zvesto poročajte vi Mozeljčani in vi iz Stare cerkve, Kočevske reke, Štalcerjev in od drugod v Koč. Slovenca, da se bomo veselili napredku slovenstva na Kočevskem.

Grintovec. Brali smo v zadnji številki o nameravanih delih na Kočevskem. Mi tudi želimo, da bi se zgradila naša cestna zveza z Gorenjem, kot je bilo sklenjen načrt. Precej smo že dobili, a le je treba še naprej, da bo večja gospodarska ugodnost za naše zapuščene kraje.

Koprivnik. Nismo bili pri nas posebno živahni v prosvetnem in narodnem delu, pa vendar včasih je le kaj bilo. S šolsko deco smo

skupno praznovali državne in narodne praznike in vsaj takrat kaj narodnega slišali in videli. Zdaj je pa kar vse utihnilo. Pričakovali smo, da nas bo praznik Zedinjenja zopet združil in nam kaj novega podal v spodbudo narodne zavesti, pa vse je tiho bilo, nič prireditve za nas. Slovenska Straža še nas dvigni kot si naše sosedje Mozeljčane.

Velike Lašče. V Srobotniku pri Velikih Laščah je 20. t. m. po daljši mučni bolezni preminul posestnik g. Janez Jelenc, oče bivšega velikolaškega župana, znanega javnega delavca in zadrugarja g. Ivana Jelenca. Tudi ostale svoje otroke je vzgojil v strogo krščanskem duhu. Dočakal je lepo starost 83 let. Pokojni je bil še v visoki starosti znan po svoji šegavosti in bistrosti duha ter se je dobro spominjal še vseh dogodkov iz svojih mlajših let. Naj mu sveti večna luč, svojem pa naše iskreno sožalje. — Pred kratkim je zapustil naš trg sodni predstojnik g. J. Čerček, ki je prestavljen v Novo mesto. V Velikih Laščah je služboval več let. Na njegovo mesto je prišel g. dr. Zalokar iz Višnje gore.

Zunanji pregled

Na meji med Egiptom in Libijo

V Afriki so se boji prenesli v italijansko Libijo, kjer Angleži sedaj oblegajo Bardio. Angleško uradno poročilo govori o 31.500 ujetnikih, 100 topovih in 50 tankih, ki so bili do sedaj zaplenjeni. Angleški pritisk traja dalje na suhem na morju in v zraku.

Grki — Italijani

V Albaniji je strahotna zima ustavila vojaške operacije. Le na posameznih odsekih so boji na nož. Letalstvo deluje v malem obsegu. V eni noči je angleško brodogradništvo vdrla skozi Otrantsko ožino v Jadransko morje in vsulo na Valono za deset vagonov eksplozivnih granat.

Pomorsko-zračna vojna

Na angleško-nemški fronti je bilo napadanje nemških bombnikov na Anglijo milejše in je Anglija imela štiri mirne dneve. Angleški napadi na Nemčijo so bili vsakodnevni. Nemška pomorska vojna proti Angliji pa je spet zavzela za Angleže vznemirljivo obliko, je priznal sam predsednik vlade Churchill. Med hude prizadetimi angleškimi mesti je Sheffield, med nemškimi pa Mannheim.

Vsem našim odjemalcem želimo vesele božične praznike in srečno Novo leto

OLUP JOS.

Ljubljana, Stari trg.

Vesele božične praznike želi svojim članom in vlagateljem

Ljudska posojilnica Kočevje.

Izletne zelo lahke sani

poceni prodaja kovaški mojster Klun, Kočevje.

Opozorilo!

Vse cenjene odjemalce vljudo opozarjamo, da trgovci radi soglasnega sklepa vseh Združenj v dravski banovini, ne smejo dajati nikakih mesečnih in novoletnih daril svojim odjemalcem, ker bi bili v nasprotnem slučaju kaznovani z globo 1000 din. V letu 1941 se smejo izdajati samo koledarji, ki so bili že naročeni, a v bodoče za nadaljna leta pa odpadejo tudi koledarji.

Prosimo cenjene odjemalce, da upoštevajo ta sklep.

Odbor Združenja trgovcev v Kočevju.

OLUP I. - TRIGLAV

INDUSTRIJA PERILA IN OBLEK

Stari trg 2 Ljubljana Pod trančo 1

Prodaja na veliko in malo. — Obleke in perilo se izvršujejo po meri po najnovejšem kroju in po najnižjih cenah. — Sprejema se tudi blago za perilo v izdelavo

Petain-Laval-Weygand

Bolj razgibano pa je bilo na evropskem zahodu, kjer je v Franciji izbruhnila tako imenovana Lavalova kriza. Maršal Petain je kar naenkrat iztovoril iz vlade svojega lastnega ustavnega določenega namestnika Lavala. Počasi prihaja na dan, zakaj. Menda je hotel Laval pridobiti maršala za načrt sodelovanja z Nemčijo na ta način, da bi Nemčija dobila v južni Franciji pravico do uporabe francoskih sredozemskih pristanišč in da bi sodelovala v vojni proti Angliji. Ker se je maršal branil, so ga hoteli izvabiti v Pariz in ga tamkaj pregovoriti, naj to sprejme. Če ne bi sprejel, bi Laval sam prevzel vladarsko mesto, bi sklenil z Nemčijo mir, napovedal Angliji vojno in v Franciji sami uvedel francosko narodnosocialistični režim. Nemški poslanec je pri maršalu Petainu posredoval, da naj Lavala sprejmejo nazaj v vlado. Francoska vlada preživlja svojo prvo hudo krizo, ki je tem hujša, ker prihajajo tudi iz francoske severne Afrike poročila, da bi se francoske kolonije s svojo od Weyganda lepo organizirano

armado takoj priključile de Gaulleu in Angliji, če bi Francija sprejela sodelovanje v vojni proti Angliji.

Za kratek čas

Slovenski pregovori o denarni mošnji

Ako sva si brata, mošnji nista sestri.
Bogu dušico, sinu mošnjico.
Glas do neba — mošnja velja.
Gostje praznijo mošnjo in hlev.
Jezik z mošnjo raste.
Lahko v mošnji, težko pri sreč.
Lažje češ kupiti sena s koso (na rastilu),
kakor z mošnjo (z denarjem).
Mošnja izgine, mož (ali mož) mine.
Prazna mošnja — vrag Marko.
Pri gospodi odpri mošnjo ali pa jezik.
Prvi dobiček ne gre v mošnjček.
V mošnji ni brata, ne sestre.
Zlato ima v prahu vrednost, kakor v mošnji.
Šašelj.

Nakup vagonovskih pošiljk koruze, pšenice in moke

ugodno izvrši tvrdka

Bregar & Krek

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 19

Tvrdka dobavlja blago naravnost od proizvajalca.

Vse informacije brezplačno.

Najlepše novoletno darilo

Novosti:

Pravkar izšlo!

Pirnat Viktor: **KRESNA NOČ NA KUKOVI GORI.** Pravljična zgodba z Gorjancev. Obsega 100 strani, kartonirano 40 din.

Severjeva Sonja: **PRAVLJICE.** Obsega 104 strani, kartonirano 40 din.

Izbrane mladinske knjige

- Kunčič Mirko: **TINČEK IN TONČEK.** Čudoviti doživljaji dveh ameriških dečkov. Bogato ilustrirano. 364 strani, vezano 75 din.
- Karaljičev: **PRI OGNJIŠČU.** Zbirka bolgarskih narodnih pravljic. Ilustrirano. 119 strani vel. formata. Vezano 35 din.
- Grimm: **PRAVLJICE.** 191 strani, vezano 45 din.
- Kunčič Mirko: **ZA ŽIDANO VOLJO.** Pripovedke, pravljice, pesmi, 79 strani, broširano 26 din, vezano 36 din.
- Kunčič Mirko: **NAJDENČEK JOKEC.** Pravljična povest, 88 strani, broširano 26 din, vezano 36 din.
- Kunčič Mirko: **PTIČEK Z DVEMA KLJUNČKOMA.** Pravljična povest in pesmi, 75 strani Broširano 26 din, vezano 36 din.
- HAUFFOVE PRAVLJICE I. in II. del.** Ilustrirane orientalske pravljice. Skupaj 426 strani. Vezano. Vsak del 45 din.
- Hamsun Marija: **OTROCI Z DOLGEGA BREGA.** Povest iz severnih norveških goratih krajev, 184 strani, vezano 45 din.
- Kunčič Mirko: **KROJAČEK VESELJAČEK** in druge zgodbe. Broširano 26 din, vezano 36 din.

Velika izbira slikanic za naše najmlajše!

Zahtevajte **MIKLAVŽEVO ŠTEVILKO** našega "VESTNIKA", ki vsebuje izbrane knjige za spopolnitev mladinske in domače knjižnice po izredno znižanih cenah.

Jugoslovanska knjigarna - Ljubljana